

Історія створення і розвитку НАТО (4 квітня – День створення НАТО (1949))

Євроатлантична інтеграція, вступ України до НАТО – питання державної політики.

Традиційною вже стала дискусія стосовно того, бути чи не бути Україні в альянсі.

Розпад Організації Варшавського Договору та проголошення Україною своєї незалежності поставили важливе завдання - гарантувати національну безпеку нашої держави.

Займаючи важливе місце на Європейському континенті, цілком природно, що ще в Декларації про державний суверенітет 1990 року Україна заявила про наміри взяти участь в європейських структурах у контексті сприяння і зміцнення миру та безпеки.

Незнання проблеми часто породжує хибне уявлення про природу НАТО, створює міфи про цю організацію. Міфи можливо розвіяти лише надавши суспільству об'єктивну інформацію про засади існування та функціонування Організації, про її внесок у зміцнення безпеки на європейському континенті та у світі. Результати соціологічних досліджень виявили такі характерні для України міфи про НАТО: НАТО – агресивний імперіалістичний блок; НАТО може втягти Україну у військові дії; вступ до НАТО потребуватиме значних додаткових коштів тощо. Частково це пов'язано з тим, що протягом тривалого періоду під час протистояння соціалістичного табору країнам західної демократії радянська система приховувала правдиву інформацію щодо ідеології НАТО, а також нав'язувала думку про ворожість Північноатлантичного Альянсу.

Розвіяти туман міфів про Північноатлантичний Альянс – це дати можливість людям побачити справжнє обличчя НАТО та потенційне місце України в цій Організації.

НАТО - це міжурядова організація, у якій усі держави-члени повною мірою зберігають суверенність і незалежність. На сучасному етапі зусилля Альянсу спрямовані, передусім, на підтримку міжнародного миру й безпеки, протидію новим викликам і загрозам, гарантування стабільності й добробуту її країн-членів.

4 квітня 1949 року США, Канада, Великобританія, Франція, Італія, Бельгія, Нідерланди, Люксембург, Норвегія, Данія, Ісландія, Португалія підписали у Вашингтоні Північноатлантичний договір (через це його часто називають Вашингтонським договором), і таким чином утворили Організацію Північноатлантичного договору (НАТО - North Atlantic Treaty Organization), яку також називають Північноатлантичним альянсом. Кожна з держав приєдналась до нього добровільно, після публічного обговорення і внутрішньої парламентської процедури. У 1952 році до НАТО увійшли Греція і Туреччина. В 1955 - ФРН. У 1982 - Іспанія. В 1999 - Польща, Чехія та Угорщина, а в 2004 р. - Латвія, Литва, Естонія, Словенія, Болгарія, Румунія і Словаччина. На нинішній момент членами цієї організації є 26 держав Європи та Північної Америки.

Діяльність НАТО відповідає цілям та принципам Статуту ООН. Північноатлантичний договір було підписано 4 квітня 1949 року відповідно до

Статті 51 Статуту ООН, яка підтверджує невід'ємне право незалежних держав на індивідуальну або колективну оборону.

Головним принципом діяльності Організації є загальне визнання суверенними державами необхідності співпрацювати на основі неподільності безпеки його членів. Альянс дає можливість досягти індивідуальних власних цілей в питаннях національної безпеки через колективні зусилля.

Діяльність НАТО зосереджена на таких основних напрямках:

здійснення миротворчих операцій з метою врегулювання конфліктів та забезпечення пост-конфліктного будівництва;

боротьба з міжнародним тероризмом, розповсюдженням зброї масового знищення, нелегальним обігом наркотичних речовин, торгівлею людьми, незаконним відмиванням грошей;

впровадження міжнародних освітніх та наукових програм;

надання гуманітарної допомоги країнам, постраждалим від стихійних лих та техногенних катастроф;

сприяння демократичному розвитку країн, забезпеченню дотримання основоположних прав людини, боротьбі з корупцією, ефективному функціонуванню механізмів державного управління.

Для того, щоб стати членом НАТО, будь-яка країна має відповідати високим політичним, економічним, соціальним, ресурсним та безпековим стандартам. 26 країн-членів НАТО мають понад 860 млн. населення. Сукупний ВВП цих країн становить близько 43% від світового. 8 з 10 найбільш розвинутих країн світу є державами-членами НАТО.

Ухвалення всіх рішень в НАТО відбувається на засадах консенсусу. Кожна країна-член НАТО має право вето, що дозволяє заблокувати будь-яке неприйнятне для неї рішення Альянсу.

Основними перевагами членства в НАТО є:

підготовка до вступу є потужним стимулом для здійснення необхідних реформ з метою піднесення рівня життя громадян до стандартів країн розвинутої демократії;

отримання гарантій безпеки, територіальної цілісності, недоторканості кордонів та державного суверенітету;

покращення інвестиційної привабливості для міжнародних інвесторів;

зростання міжнародного авторитету ширші можливості безпосередньої участі у виробленні рішень, які стосуються глобальної безпеки;

участь у системі колективної безпеки, яку утворюють країни-члени НАТО, є вигіднішим для економіки країни, ніж забезпечення її оборони самотужки, оскільки це зменшує податки громадян країни на утримання власних Збройних Сил.

Емблема НАТО була затверджена у жовтні 1953 року. Коло символізує єдність та співпрацю, компас - спільний шлях до миру, який обрали для себе країни-члени.

Підготувала Руслана Ониськів
провідний бібліограф